

Az egységár az áralapú összehasonlítás eszköze, ajándékmennyiséggel növelt termék esetében az egységárat a termék teljes – az ajándékrészt is tartalmazó – mennyiségére számítva kell megadni. A nem így számított egységár a megtévesztéstől függetlenül jogsértés. Az ésszerűen tájékozott és tudatos fogyasztó magatartása nem vizsgálható.

A Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság Észak-magyarországi Regionális Felügyelősége próbavásárlással egybekötött ellenőrzést végzett a felperes élelmiszerüzleteiben. Az ellenőrzések során megtévesztő kereskedelmi gyakorlat folytatását állapította meg, mert a felperes a fogyasztót más árról tájékoztatta, mint amit felszámított, illetve kétféle eladási árat is feltüntetett, továbbá volt olyan eset, amikor nem tüntette fel az eladási árat, valamint az eladási áron kívül az egységárat sem. Három további termék esetében az ajándék mennyiséggel növelt teljes termékmennyiség egységnyi részére az egységár egyáltalán nem vagy nem a tényleges kiszerelésre vetítve került feltüntetésre.

A kétféle típusú jogsértések elkövetése miatt az elsőfokú hatóság a felperest – az egyesített eljárásban - határozatával 290.000 forint fogyasztóvédelmi bírság megfizetésére kötelezte.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperes keresetében az alperes határozatát részben, az egységárszámítás vonatkozásában megállapított jogsértés körében támadta. Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaptalannak találta, ezért azt elutasította. Az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy az ajándékmennyiséget is tartalmazó áruk (kávé, tisztasági betét, mosogatógép tabletta) vonatkozásában a termékek egységárat az ajándékkal növelt teljes tömegre, illetve darabszámra vetítetten kell feltüntetni a szolgáltatások díja feltüntetésének részletes szabályairól szóló 4/2009.(I.30.) NFGM-SZMM együttes rendelet (továbbiakban: együttes rendelet) 4.§ b) és e) pontja, a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) 14.§ (5) bekezdése értelmében. Az ajándék ingyenes juttatás, az eladási árban nem is szerepelhet az ajándék értéke, de az egységár ettől különböző paraméterekkel bír, mert az egységár a termék egységnyi vetületére vonatkoztatott ár, amelyet az eladásra kínált, ajándékmennyiséget is tartalmazó teljes termékmennyiség adott egységére – tömegére, darabszámára – vetítetten kell kiszámítani. A fogyasztó – aki a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 4.§-a alapján a fogyasztóvédelmi szabályok alkalmazásakor ésszerűen tájékozott és tudatos fogyasztó - az így kiszámított egységárból tud tájékozódni arról, hogy az ajándékkal kínált termék mennyivel kedvezőbb árú. Az ajándék ingyenessége nem vész el, mert az eladási árat az ingyenesen juttatott árurész után nem kell megfizetni. Az ajándékmennyiséggel növelt termékek esetében a felperes által alkalmazott egységárszámítás nem volt jogszerű, ez az árfeltüntetési mód az ésszerűen tájékozott és elvárható körültekintéssel eljáró fogyasztó tájékoztatáshoz fűződő jogát és az Fttv. 3.§ (1) bekezdését sértette.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a Pest Megyei Közigazgatási Hivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége 2005. október 3-án adott tájékoztatása nem bír kötelező erővel, nem jogforrás, ezért az a perben nem vehető figyelembe, így az a felperesi hivatkozás sem, hogy a tájékoztatásban foglaltak szerint alakította ki az árfeltüntetési gyakorlatát.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetének helyt adó döntés hozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy az Fgytv. célkitűzése a fogyasztók tájékoztatásához fűződő alapvető jogának biztosítása. A fogyasztóvédelmi szabályok alkalmazása során egy ésszerűen tájékozott és tudatos fogyasztótól elvárható magatartást kell alapul venni. Hivatkozott e körben a 98/6/EK irányelvre, az Európai

Bíróság ítélkezési gyakorlatára. Álláspontja szerint az egységár képzésére nincs tételes jogi norma, nincs előírás arra, hogy az ajándékmennyiséget is tartalmazó termékek egységárát miként kell meghatározni, emiatt kizárólag a fogyasztók tájékoztatáshoz való jogának sérelmét kellett vizsgálni. Az ajándékkal, mint ingyenes juttatással kapcsolatban előadta, hogy a kifogásolt termékek mindegyike úgy került meghirdetésre, hogy azok „ajándék” elnevezéssel többletmennyiséget tartalmaztak, a megnövelt mennyiséget ellenérték nélkül kapják meg a fogyasztók. Hivatkozva a Polgári

Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 579.§ (1) bekezdésére hangsúlyozta, hogy az ajándék ingyenes juttatás, amelyre nem számítható fel ellenérték, sem eladási, sem egységár. Az Fgytv. 14.§ (5) bekezdése értelmében eladási árként, illetőleg egységárként a ténylegesen megfizetendő árat kell feltüntetni, az ajándékmennyiség után eladási ár, egységár nem számítható, így annak feltüntetésére nem volt köteles. Vitatta, hogy az ajándékrésszel növelt terméket egy terméknek kell tekinteni. E körben hivatkozott az együttes rendelet 3.§ (2) bekezdés c) és d) pontjára. Sérelmezte, hogy a 2005. októberében egyeztetett álláspont szerint folytatta gyakorlatát, amíg a hatóság a korábbi álláspontját meg nem változtatta és jogsértést nem állapított meg.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Az elsőfokú bíróság az Fgytv. 14.§ (1) és (3) bekezdését, 2.§ n) pontját, az együttes rendelet (továbbiakban: együttes rendelet) 1.§-át, 4.§ a) pontját helyesen értelmezte. Az Fttv. 4.§-ában nevesített körülmények vizsgálatát nem kellett elvégeznie, nem kellett vizsgálnia az ésszerűen tájékozott és elvárható körülményekkel eljáró fogyasztói magatartást sem. Az Fttv. rendelkezései a keresettel támadott körben nem kerültek alkalmazásra. A szabálytalan árfeltüntetési gyakorlat a megtévesztésre alkalmasságtól függetlenül jogsértés. Hangsúlyozta, hogy minden eladásra kínált termék egységárát a jogszabályokban előírt módon kell feltüntetni. Az ajándéknak nevezett résszel növelt termék esetében az ajándékrész nem ingyenesen értékesített, külön nem vihető el, mivel az a teljes termék megvásárlásához kötött.

Az ajándék lényegében azt jelenti, hogy egy korábbi vagy szokásos kiszéreléshez képest a megnövelt mennyiségű termék változatlan áron vásárolható meg. A nem szétbontható terméket ezért egy terméknek kell kezelni. Hangsúlyozta, hogy az egységár lényege az egyes termékek összehasonlításának megkönnyítése, a termékek közötti áralapú választás elősegítése, a fogyasztók tájékoztatása, ezért álláspontja szerint az a helyes, ha az ajándékrésszel növelt teljes mennyiségre vetítve számítják ki az egységárát. A fogyasztó ezzel az egységárszámítással kap tényleges tájékoztatást arról, hogy melyik termék megvásárlása a kedvezőbb.

A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan.

A perbeli jogvita tárgya a felperes által forgalmazott, ajándékmennyiséggel növelt kávé, mosogatógép tabletta és tisztasági betét egységár számításának módja volt. A kávé tekintetében azonban a felperes sem eladási, sem egységárát nem tüntetett fel. A fogyasztót a 60 illetve 84 darabos kiszérelésű termék (a tisztasági betét és a mosogatógép tabletta) esetében az 50 illetve 56 darabos kiszérelésű termék ára után számított egységárról tájékoztatták. A perbeli termékek egy része ingyenesen került értékesítésre, azért a fogyasztó nem fizetett, ezért a Ptk. 579.§ (1) bekezdése értelmében az ajándékmennyiség ingyenesen került eladásra, amelyért nem volt ellenérték felszámítható. Az ajándék ingyenes jellege nem volt vitás.

Helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy az egységárral, annak számításával kapcsolatos jogvita

nem tartozik az Fttv. hatálya alá, a felperes e körben nem folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot, ezt a határozatban a felperes terhére nem is állapították meg. Az elsőfokú ítélet indokolása tévesen tartalmazta az Fttv. 3.§ (1) bekezdés megsértésére vonatkozó megállapítást, ezért ezt a téves megállapítást a Kúria az ítélet indokolásából mellőzte.

Az egységár számításával, feltüntetésével összefüggésben az Fgytv. és az együttes rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni. Az Fgytv. 14.§ (1) bekezdése írja elő a fogyasztó részére a termék eladási áráról és egységáráról szóló tájékoztatást. Ennek módjaként az Fgytv. a 14. § (5) bekezdésében úgy fogalmaz, hogy a termék eladási áráként és egységárként a fogyasztó által ténylegesen fizetendő, az általános forgalmi adót és egyéb kötelező terheket is tartalmazó árat kell feltüntetni. Az egységár az Fgytv. 2.§ n) pontja szerint a termék (a perbeli kávé, mosogatógép tableta, tisztasági betét esetében) egy tömegegységére, illetve egy darabjára vonatkozó ár.

A Kúria a felperes által az elsőfokú eljárásban hivatkozott, a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság ítéletének felülvizsgálata során meghozott, a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.38.159/2010/5. számú ítéletében kifejtett azt az álláspontot -, mely szerint „A fenti rendelkezések alapján csak az eladásra, azaz az ellenérték fejében való szerzésre szánt termék eladási áráról és egységáráról kell a fogyasztót tájékoztatni, továbbá egységárként is csak a ténylegesen fizetendő árat kell feltüntetni, ezért nem kérhető számon a felperesen, hogy az ajándékba adott, a fogyasztó által ellenérték nélkül megszerzhető részt is figyelembe vegye az egységárszámítás során. Ez okból az alperes törvénysértő módon várta el, hogy az egységárat a felperes az ajándékrésszel növelt tömegre vetített eladási ár alapján jelölje.” – nem osztotta az alábbiak miatt:

Az egységár a fogyasztók számára kínált termékek árának feltüntetésével kapcsolatos fogyasztóvédelemről szóló 98/6/EK irányelv (a továbbiakban: irányelv) preambulum /6/ bekezdésében megfogalmazottak szerint azt a célt szolgálja, hogy a fogyasztói tájékoztatást javítsa, „mivel ez a legkönnyebb módja annak, hogy a fogyasztók a lehető legjobban tudják értékelni és összehasonlítani a termékek árát és ily módon egyszerű összehasonlítások alapján megalapozott döntést hozhassanak”. Az egységár tehát az áralapú összehasonlítás érdekében szolgáltat adatot az adott termék egységnyi részére vetített áráról. Amennyiben a termék ingyenes, ajándékrészt, ajándékmennyiséget is tartalmaz, akkor az egységárnak tükröznie kell a nagyobb mennyiség változatlan ár elve alapján a kedvezőbb egységnyi árat. Az Fgytv. 2.§ n) pontja szerinti egységár, azaz a termék (kávé, mosogatógép tableta, tisztasági betét) egy tömegegységére, darabjára vonatkozó ár tehát az Fgytv. 14.§ (5) bekezdése előírásából következően a ténylegesen fizetendő ár alapul vételével számítható ki és tüntethető fel, amelynek során az ingyenesen juttatott termék rész vagy termékmennyiség alapul vételével vett teljes termékmennyiségre kell vetíteni a ténylegesen fizetendő árat és így kell az egységárat kiszámítani. Csak az így számított egységár alkalmas az áralapú összehasonlításra az irányelv értelmében, amely irányelvet az Fgytv. 57.§ b) pontja szerint a hazai jogba átültettek és a perben alkalmazandó Fgytv. és együttes rendelet rendelkezései az irányelvnek megfelelő szabályozást tartalmaznak. Helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy az ilyen módon számított egységár esetében az ajándékba adott termék rész az ingyenes jellegét nem veszíti el, a termék ára nem változik, az ajándékért nem kell további vételárat fizetnie a fogyasztónak.

A Kúria megállapította továbbá, hogy az ésszerűen tájékozott, elvárható körültekintéssel eljáró fogyasztóra vonatkozó szabályok a perbeli jogsértés vizsgálatánál nem vehetők figyelembe, az egységár feltüntetésének módja nem az átlagfogyasztó szempontjából került vizsgálatra, hanem az Fgytv. konkrét jogszabályi előírásai kapcsán. Az egységár objektív adat, árinformáció szolgáltatására vonatkozik, nem vizsgálható, hogy tévesen feltüntetett egységár esetében a fogyasztó

kellően tájékozottan tud-e a termékek között választani. Az alperes megtévesztést e körben nem vizsgálta, nem is feltételezett. Az Fttv. 4.§ (1) bekezdésében meghatározott, ésszerűen tájékozott és körültekintően eljáró fogyasztó magatartását csak a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat során kell vizsgálni, a szabálytalannak minősülő egységár-feltüntetési gyakorlat a megtévesztésre alkalmasság nélkül jogsértő, az elsőfokú bíróság az ítéletében az ésszerűen tájékozott és körültekintően eljáró fogyasztóra vonatkozó magatartást emiatt tévesen vizsgálta, ezért a Kúria ezt az ítélet indokolásából mellőzte. A felperes által hivatkozott, az európai bírósági gyakorlatból idézett jogesetek mindegyike a megtévesztés kapcsán utalt az ésszerűen tájékozott és körültekintően eljáró fogyasztóra, ezért ezek a jogesetek a perbeli esetben, megtévesztés hiányában, nem voltak figyelembe vehetők.

A felperes által hivatkozott és a keresetlevélhez csatolt tájékoztatás téves volt, azonban a hatóság jogosult arra, hogy jogalkalmazóként a korábbi téves jogértelmezésen alapuló gyakorlatát megváltoztassa és a jogszabályi előírásoknak megfelelő, jogszerű gyakorlatot folytasson (az 1/2002. KJE jogegységi határozatban kifejtettek szerint). Ennek kapcsán az alperes a határozatában kifejtette, hogy 2008. óta a hatóság más gyakorlatot folytat, a honlapján szereplő tájékoztatást a felperes félreértelmezi, ezért nem megalapozott a felperesnek az a hivatkozása, hogy a hatóság gyakorlata hirtelen, az ellenőrzés során felismerten változott meg. A felperes az ellenőrzéseken feltárt tények szerint több jogsértést követett el, az árfeltüntetési hiányosságok 23 féle terméket érintettek, a perben vitatott egyik termék, a kávé vonatkozásában sem eladási ár, sem egységár feltüntetésre nem került, ezért mindezekre figyelemmel a felperesnek a kiadott tájékoztatás alapján folytatott árfeltüntetési gyakorlatra és jóhiszeműségére, jogkövető magatartására való hivatkozása nem volt kellő alap arra, hogy a Kúria a kiszabott bírságot eltúlzottnak tekintse. Az alperes a bírságot az eset összes körülménye alapján az értékelt és figyelembe vett szempontok feltüntetésével, megfelelően indokolt határozattal szabta ki, annak felülmérlegelésére a Kúria megalapozott indokot nem látott, eltérően a felperes által a felülvizsgálati tárgyaláson hivatkozott, a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.38.159/2010/5. számú ítéletben kifejtettektől.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján – az indokolás részbeni mellőzése mellett - hatályában fenntartotta.

(Kúria Kfv.VI.37.052/2011/7.)